

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/31/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012201242
Dátum vydania rozhodnutia:	15.07.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1012201242.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: K. V., bytom C., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, ul. 29. augusta 8, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX . zo dňa 30.03.2012 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 11.06.2012, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Sd/202/2012-55 zo dňa 20.11.2013, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Sd/202/2012-55 zo dňa 20. novembra 2013 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) preskúmané rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX zo dňa 30.03.2012 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 11.06.2012, ktorým odporkyňa podľa § 65 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) po dodatočnom zhodnotení doby štúdia od 01.09.1971 do 30.09.1971 a vylúčenia doby štúdia od 01.09.1972 do 30.09.1972 priznala navrhovateľke od 03.03.2012 starobný dôchodok v sume 561,70 € mesačne z tých istých právnych dôvodov s tým, že týmto rozhodnutím pozmenila rozhodnutie č. XXX XXX XXXX zo dňa 30.03.2012 v časti odôvodnenie.

V odôvodnení krajský súd uviedol, že má za preukázané, že navrhovateľka študovala na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave formou denného štúdia, jednalo sa o päťročné štúdium na Fakulte chemickotechnologickej, odbor technológia mlieka a tukov. Z vysvedčenia o štátnej záverečnej skúške vyplýva, že navrhovateľka vykonala dňa 10.06.1975 štátnu záverečnú skúšku, čím dosiahla vysokoškolskú kvalifikáciu inžinier (Ing.). Podľa výkazu o štúdiu na vysokej škole zo dňa 25.09.1969

bolo výmerom dekanátu č. 5018/III - 71 zo dňa 03.11.1971 navrhovateľke povolené opakovanie 2. ročníka 1971/1972. Súd v tejto súvislosti konštatoval, že doba potrebná na štúdium v zmysle ustanovenia § 6 ods. 1 bod 4. zákona č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení bola v súlade s ust. § 8 ods. 2 zákona č. 19/1966 Zb. o vysokých školách stanovená Slovenskou vysokou školou technickou v odbore, ktorý navrhovateľka študovala, ako päťročné štúdium, a preto je nutné z objektívneho hľadiska ako dobu potrebnú na prípravu na povolanie hodnotiť len dobu päťročného štúdia na vysokej škole. Skutočnosť, že navrhovateľke bolo povolené opakovanie ročníka 1971/1972, čo umožňuje ustanovenie § 12. ods. 2 zákona č. 19/1966 Zb. o vysokých školách, a teda došlo k predĺženiu štúdia na šesť rokov, bolo s prihliadnutím na vyššie uvedené znenie zákona o sociálnom zabezpečení teda možné hodnotiť ako dobu zamestnania pre účely dôchodkového zabezpečenia iba v rozsahu päť rokov.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie dôvodiac, že krajský súd nesprávne právne vec posúdil. Navrhovateľka uviedla, že na vysokej škole študovala 6 rokov, pričom opakovala druhý ročník. Štúdium bolo súvislé, bez prerušenia a bolo úspešne ukončené. Vzhľadom k vyššie uvedeným ustanoveniam najmä však vzhľadom k tomu, že nikde nie je presne definované, čo v tých rokoch 1969 - 1975 bola doba štúdia na vysokej škole potrebná na prípravu na povolanie a ani nie je uvedené, že sa jedná len o minimálnu dobu trvania štúdia a vzhľadom k tomu, že vyššie uvedený zákon č. 19/1966 Zb. o vysokých školách priamo ustanovoval možnosť opakovať ročník a tým v odôvodnených prípadoch predĺžiť dobu trvania štúdia potrebnú na prípravu na povolanie, je v prípade úspešného ukončenia štúdia potrebné celú dobu štúdia hodnotiť ako dobu zamestnania pre účely dôchodkového zabezpečenia. Podmienky pre ukončenie štúdia podľa vtedy platných právnych predpisov podľa jej názoru jednoznačne a nespochybniteľne splnila. A nie je žiadny právny dôvod, aby bola sankcionovaná formou krátenia obdobia dôchodkového poistenia a tým aj dôchodku z titulu opakovania ročníka, ktorý zákon povoľoval a neustanovoval za to žiadnu sankciu. Dôkazom toho je aj Informácia o stave individuálneho účtu poistenca, ktorý jej Sociálna poisťovňa zaslala dňa 05.10.2005 a kde má uznané celé obdobie štúdia na vysokej škole vrátane opakovaného ročníka. Ďalej uviedla, že Krajský súd v Bratislave neúplne zistil skutkový stav veci. Nezaoberal sa dôkazom, z ktorého bolo zrejmé, že Sociálna poisťovňa pri výpočte predčasného starobného dôchodku v roku 2010 postupovala inak, a to tak, že mi započítala celú dobu štúdia na vysokej škole vrátane opakovaného ročníka do obdobia dôchodkového poistenia i napriek ustanoveniam § 6 ods. 1 bod 4. zákona č. 101/1964 Zb.. Následne, pri výpočte starobného dôchodku v roku 2012, keď z obdobia dôchodkového poistenia vylúčila opakovany ročník, odvolávala sa na znenie § 6 ods. 1 bod 4. Zákona 101/164 Zb. Ako dôkaz Krajskému súdu v Bratislave poskytla rozhodnutie č. XXX XXX XXXX o predčasnom starobnom dôchodku zo dňa 23.07.2010, v ktorom tento výpočet bol uvedený.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že skutočnosť, že navrhovateľke bolo povolené opakovanie ročníka, došlo k predĺženiu štúdia na šesť rokov a s prihliadnutím na znenie zákona o sociálnom zabezpečení je možné toto hodnotiť ako dobu poistenia iba v rozsahu päť rokov. Odporkyňa poukázala na skutočnosť, že v dôchodkovom poistení sa uplatňuje všeobecne platná zásada, podľa ktorej vznik a trvanie právnych skutočností treba posudzovať podľa právneho stavu platného v čase ich vzniku, zániku, prípadne trvania, ak právny predpis neustanovuje inak. Podľa § 6 ods. 1 štvrtý bod zákona č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení sa dobou zamestnania od vzniku československého štátu rozumela aj doba štúdia na školách, včítane vysokých škôl, potrebná na prípravu na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky. V období účinnosti zákona č. 101/1964 Zb., to je od 01.01.1965 do 31.12.1975, preto na účely nároku na dôchodok a stanovenie jeho sumy nebolo možné započítať opakované ročníky. Pretože hodnotenie doby štúdia zákonom č. 461/2003 Z. z. nie je osobitne upravené, v súlade s vyššie uvedenou všeobecnou zásadou tým poistencom, ktorým nárok na dôchodok vzniká po 31.12.2003, sa doba štúdia v období od 01.01.1965 do 31.08.1984 musí posudzovať podľa zákonov účinných v čase trvania štúdia, ktoré započítanie opakovaných ročníkov neumožňovali. V súlade s uvedeným preto poistencom, ktorým vzniká nárok na dôchodok po 31.12.2003, sa doba štúdia v období od 01.01.1965 do 31.08.1984 musí posudzovať podľa zákona č. 101/1964 Zb. a podľa zákona č. 121/1975 Zb. v znení účinnom do 31.08.1984. Odporkyňa má za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne, a preto navrhuje odvolaciemu súdu, aby rozsudok súdu

prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p.. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je nedôvodné. Rozhodol jednomyselne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 15. júla 2015 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Podľa § 66 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, suma starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta platia rovnako.

Podľa § 60 ods. 1 prvá veta zákona o sociálnom poistení, obdobie dôchodkového poistenia je obdobie povinného dôchodkového poistenia, obdobie dobrovoľného dôchodkového poistenia, ak za tieto obdobia okrem období uvedených v § 140 bolo zaplatené poistné na dôchodkové poistenie podľa tohto zákona a ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 255 ods. 1 prvá veta zákona o sociálnom poistení, za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 6 ods. 1 bod 4 prvá časť vety zákona č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, kde sa podľa tohto zákona požaduje pre vznik alebo výšku nároku na dôchodok určitá doba zamestnania, rozumejú sa ňou tieto doby od vzniku československého štátu: doba štúdia na školách, včítane vysokých škôl, potrebná na prípravu na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky.

Podľa § 8 ods. 2 prvá veta zákona č. 19/1966 Zb. o vysokých školách v znení neskorších predpisov, riadne štúdium na vysokých školách trvá 4 až 6 rokov.

Z administratívneho spisu najvyšší súd zistil, že navrhovateľka narodená dňa 03.06.1951 požiadala o

priznanie starobného dôchodku pôvodne od 03.03.2012. Navrhovateľka 57 rokov veku dosiahla 03.06.2008. Dôchodkový vek podľa § 65 ods. 8 písm. e) zákona č. 461/2003 Z. z. dosiahla pripočítaním štyridsiaticich piatich kalendárnych mesiacov k veku 57 rokov, t. j. 03.03.2012. Suma jej starobného dôchodku bola určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu 1,2411, obdobia dôchodkového poistenia 44,6165 rokov a aktuálnej dôchodkovej hodnoty 9,8182 eur platnej k 3.3.2012, čo predstavuje 543,70 eur mesačne. Suma starobného dôchodku sa ďalej zvýšila odo dňa jeho priznania o 3,3%, t. j. o 18,00 eur mesačne na sumu 561,70 eur mesačne.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania odvolací súd skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX zo dňa 30.03.2012 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 11.06.2012. V danej veci odvolací súd posudzoval najmä otázku, či sa do obdobia dôchodkového poistenia malo započítavať aj obdobie medzi rokmi 1971 a 1972, kedy navrhovateľka opakovala 2. ročník vysokoškolského štúdia na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave, Fakulta chemickotechnologickej, odbor technológia mlieka a tukov formou denného štúdia.

Najvyšší súd sa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, konštatuje správnosť dôvodov na základe ktorých krajský súd rozhodol a pre zdôraznenie správnosti rozsudku dopĺňa v nadväznosti na navrhovateľove námietky ďalšie dôvody.

V danom prípade odvolací súd vychádzal z kópie vysvedčenia o štátnej záverečnej skúške (č. 1. 50 súdneho spisu), v ktorom je uvedené, že: „navrhovateľka absolvovala v školskom roku 1974/1975 päťročné štúdium na...“, z čoho plynie jednoznačný záver, že (štandardná) riadna dĺžka štúdia na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave, Fakulta chemickotechnologickej, odbor technológia mlieka a tukov bola v období od roku 1969 do roku 1975 v zmysle § 8 ods. 2 prvá veta zákona č. 19/1966 Zb. o vysokých školách päťročná. Nakoľko z výkazu o štúdiu na vysokej škole zo dňa 25.09.1969 vyplynulo, že výmerom dekanátu č. 5018/III-71 zo dňa 03.11.1971 bolo navrhovateľke povolené opakovanie 2. ročníka v akademickom roku 1971/1972, išlo v prípade navrhovateľky o prekročenie štandardnej (riadnej) dĺžky štúdia na vysokej škole, čo sa v zmysle ust. § 6 ods. 1 bod 4 prvá časť vety zákona č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení nepovažuje za potrebnú prípravu na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky, teda v spojení s ust. § 255 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nemôže byť toto obdobie zamestnania považované za obdobie dôchodkového poistenia a zahrnuté pre výpočet výšky starobného dôchodku.

Odvolací súd ďalej poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžo/34/2009 zo dňa 28.04.2010, ktorý bol uverejnený pod č. 111 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 7/2011, v zmysle ktorého prerušenie štúdia a opakovanie ročníka sú samostatné právne pojmy, ktoré nemožno zamieňať, a preto do doby štandardnej dĺžky štúdia sa doba prerušenia štúdia nezapočítava. Do dĺžky štandardného štúdia možno započítať len opakovanie ročníka. V zmysle tohto judikátu je preto odvolací súd toho názoru, že keby mala navrhovateľka prerušené štúdium napr. zo zdravotných dôvodov, takéto obdobie by sa do doby štandardnej dĺžky štúdia nezapočítavalo a v prípade splnenia podmienky, že by bola poistená z iného titulu, by bolo možné toto obdobie zamestnania zahrnúť do výpočtu výšky starobného dôchodku. Inak povedané, navrhovateľka by v takomto prípade neprekročila štandardnú (riadnu) dĺžku štúdia - 5 rokov. Vzhľadom k tomu, že navrhovateľka štúdium opakovala, toto obdobie sa zarátavalo do doby štandardnej dĺžky štúdia, a teda prekročila jej štandardnú dĺžku - 5 rokov o 1 rok, čím sa toto obdobie (1 rok) nepovažovalo za potrebnú prípravu na povolanie.

K odvolacej námietke navrhovateľky, že súd mal s poukazom na zásadu právnej istoty prihliadnuť na rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX zo dňa 23.07.2010 o predčasnom starobnom dôchodku, v ktorom bolo zohľadnené aj obdobie kedy navrhovateľka opakovala ročník na spomínanej vysokej škole, odvolací súd podotýka a zároveň súhlasí s krajským súdom, že v predmetom tohto konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX zo dňa 30.03.2012 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 11.06.2012, ktorým odporkyňa podľa § 65 a § 82

zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení po dodatočnom zhodnotení doby štúdia od 01.09.1971 do 30.09.1971 a vylúčenia doby štúdia od 01.09.1972 do 30.09.1972 priznala navrhovateľke od 03.03.2012 starobný dôchodok v sume 561,70 € mesačne. Preto z uvedeného dôvodu nemohli odvolací ani krajský súd preskúmať správnosť a zákonnosť, ani sa vyjadriť k rozhodnutiu odporkyne č. XXX XXX XXXX zo dňa 23.07.2010 o predčasnóm starobnom dôchodku.

Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd SR je toho názoru, že odporkyňa rozhodla o stanovenej výške starobného dôchodku v súlade so zákonom, a preto rozhodol podľa § 219 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 druhá veta O.s.p. a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Sd/202/2012-55 zo dňa 20.11.2013 potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods.1 v spojení s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľka v konaní nebol úspešná a odporkyňa nárok na náhradu trov konania nemá.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.